

Ajit Singh and another v. State of Punjab
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ 2438 ਆਫ 1980 ਜੋ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਤੂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(22) ਪੂਰਵ-ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਪੇਚੀਦਾ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ।

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਜੇ., ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ.ਟਵਾਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ—ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। 1981 ਦਾ 2638 ਨੰ
ਵਿੱਚ
1979 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 490।

13 ਨਵੰਬਰ 1981

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (V of 1898)--ਧਾਰਾ 309, 424, 430 ਅਤੇ 561-ਏ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ-ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ-ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ-ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੋਧ - ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਮਾਤਰਾ-

ਮੰਨਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪਰਾ ੭)।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1970 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 32.

ਓਵਰਰੁਲਡ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। (ਪਰਾ ੮)।

ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1980 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 234 ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 1969 PLR (ਛੋਟਾ ਨੋਟ) 43.

ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 1975 ਚੋਂ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 57.

ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਓਵਰਰੂਲਡ।

482 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਪੀਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਜੈਨ ।

ਟੀਐਨ ਭੱਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਐੱਸ.-ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ

(1) ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਰਥਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹਨ: -

(2) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ (ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(3) ਕੀ ਇਕੱਲੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ (ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ?

2. ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, (1) ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਆਦਿ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੰਦੋਨਜ਼ਰ ਅਜੇ ਵੀ ਫੀਲਡ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ., (2).

3. ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 326, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 326 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੜ੍ਹਿਆ

(1) ਏਆਈਆਰ 1970 ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 32.

(2) ਏਆਈਆਰ 1979 ਐਸ.ਸੀ. 87.

ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 100/- ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 50/-। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਅੱਗੇ ਮਾਮਲਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1,000/- ਹਰੇਕ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਸਾਰਾ

Ajit Singh and another v. State of Punjab
(S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਜੁਰਮਾਨਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਖਮੀ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। . ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

(4) ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਕੁਝ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਹੁਣ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। *ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਕਰਵਾਲਾ* ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

5. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ

ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ *ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਕਰਵਾਲਾ* ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੁਣ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

6. ਇਹ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, *ਲਾਇ ਸਿੰਘ* ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਕ ਧਿਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕੀ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?"

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ

ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੁਣ *ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. *ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਸਨ: -

- (i) ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (ii) ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 369, 424 ਅਤੇ 430 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਸਨ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ;
- (iii) ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
- (iv) *ਯੂਜ਼ੇਐਸ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (1955-ਐਸਸੀ 633)* ਵਿੱਚ ਐਸਬੀ ਦਾਸ ਜੇ. ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ।

ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਸਰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“** ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, 'ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ' 'ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ' ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। "ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ।

ਧਾਰਾ 4.24 ਅਤੇ 430 ਵਰਗੇ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 369 ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“** ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ 424 ਅਤੇ 430 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 369 ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੈ। 'ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ- ਧਾਰਾ 424, ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਵੰਗ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਦਿ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਤੱਕ, ਸਿਵਾਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ

Ajit Singh and another v. State of Punjab
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 369 ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ "ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ" ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 561-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 369 O[^] ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 561-ਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 369 ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਯੂ.ਜੇ.ਐਸ. ਚੌਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ: -

“***, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਿਰਣਾ ਦਾਸ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਦਾਸ ਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੈ ਰਾਮ ਦਾਸ ਦੇ (3) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਧਾਰਾ '369' ਦੁਆਰਾ ਦਾਸ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ Supdt . ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰੀਮੋਬਰੈਂਸਰ, ਡਬਲਯੂਬੀ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, (4), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ: -

“ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।”

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਹੁਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 1002

Ajit Singh and another v. State of Punjab
(S. S.i Sandhwalia, C.J.)

8- ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਫਿਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਦਾ ਕੇਸ ਬਰਾਬਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਾਰਵਰਡ ਕੰਟਰੈਕਟਸ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਤੰਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੁਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9- ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ¹ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਤੀਬਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (5)। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ, ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਤਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਤਨ ਲਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 31 ਮਈ, 1962 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗੁੜਗਾਓਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਔਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ 22 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 27 ਸਤੰਬਰ 1982 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ- ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕਲੌਤਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਔਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਚੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੋਸਟ ਫੈਕਟੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

(5) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 444.

ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। *ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਅਸੀਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਹਾਂ ਕਿ *ਰਤਨ ਲਾਈ ਦਾ ਕੇਸ* ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

(8-ਏ) ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਫਿਰ *ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ*, (6) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਟੈਂਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ *ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ. *, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ *ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (7), ਜੋ ਕਿ *ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

(10) *ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਤਲਿਆਣਾ ਰਾਜ*, (8) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“* * ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 26 ਮਾਰਚ, 1969 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(6) 1975 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 57, (7) 1980 ਚੋਂ. LR 234.

(8) 1969 PLR ਫੋਟਾ ਨੋਟ 43.

ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ 10,000/- ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ; ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Ajit Singh and another v. State of Punjab
(S. S.i Sandhawalia, C.J.)

11. ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਅਸਲ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤੀਆ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਗੇ। ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਭੱਤੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਜੀ I LT

4415 HC—ਸਰਕਾਰ। ਪ੍ਰੈਸ, ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ